

Redogörelse för mitt arbete som fabrikssyster vid
Cigarrettfabriken i Stockholm fr.o.m.den 27 april
1916.

Först ber jag få framhålla att det fallit sig naturligt att icke låta Intressekontoret vara ett centrum, från vilket de andra grenarna af arbetet utgå, utan att låta intressekontoret självt bli en gren av arbetet som fabrikssyster, jämsides med de andra dithörande. Så startade ej heller Intressekontoret omedelbart utan först i September månad. Intressekontoret torde behöva bygga på den i andra grenar av arbetet förvärfvade kändedomen om människor och förhållanden.

Det dagliga arbetet
på fabriken.

Till det dagliga arbetet på fabriken har hört

Fabrikslokalerna.

att i allmänhet söka befordra hygien och trevnad i fabrikslokalerna.

Folkköket.

att ha uppsikt över Folkköket, göra inköp för dess räkning samt räkna och omhändertaga dess dagskassa.

Ronder i arbetssalarna.

att göra ronder i arbetssalarna, dels för att bereda möjlighet för personalen att utan att lämna sitt arbete kunna göra behöfliga rådfrågningar och dels för att taga reda på vilka som äro frånvarande och sjuka.

Hembesöken.

att sedan under dagens lopp i största möjliga utsträckning göra hembesök hos de frånvarande och sjuka, och där så behövs förhjälpa dem till intagning på sjukhus, eller i lindrigare fall, då läkarhjälp ej varit av nöden, giva dem erforderlig handräckning eller råd.

Antalet hembesök ha enligt fördr statistik exempelvis under en tid av 2 månader varit 142.

Anmärkning. I detta sammanhang må det tillåtas mig att framhålla, att erfarenheten visat, att hembesöken varit en ovärderlig hjälp vid kändedomen och förståendet av de människor jag har att arbeta ibland och deras förhållanden. Dock ha sista tiden hembesöken måst inskränkas på grund av ökat arbete i samband med Samköpsföreningen.

Olycksfalls an-
mälan.

att vid förekommande olycksfall under arbetet göra vederbörlig anmälan därom såväl till polisen som till Riks- försäkringsanstalten.

Läkareläppar.

att till var och en som skall anlita fabriken läkare utskriwa erforderlig "läkarläpp", som visar vederbörandes anställning vid fabriken.

Intressekontoret.

att dagligen under en bestämd tid på mitt arbetsrum på fabriken hava mottagning för Intressekontorets räkning, samt i övrigt sköta detsamma.

Intressekontorets medlemsantal har under denna tid inalles utgjort 73.

De lån som givits ha dels varit av fullkomligt privat karaktär, dels varit lån för ved, vilken senare låneform kanhända torde vara en av de mest otvivelaktigt gagnrika och hjälpande. Lån enligt de borgensformulär, som fastställt av styrelsen för Tobaksmonopolet, ha ännu ej förekommit.

Omläggningar.

att på mottagningsrummet på fabriken sköta de omläggningar och behandlingar, som ej fordra läkares ingripande.

Samköpsföreningen.

att vara mellanhand mellan Samköpsföreningens central och Cigarrettfabrikens personal, samt att omhändervärd den direkta försäljningen av livsmedelsnämndens billiga varor, såsom ved, kaffe och ägg till kortinnehavare.

Mottagning för andra fall än Intresse - kontoret.

att även utom Intressekontorets mottagningstid på arbetsrummet taga emot dem, som av en eller annan an-

ledning vända sig dit. Sålunda har hjälp förmedlats genom samarbete med olika sociala institutioner såsom barnkrubbor, sjukhus, skyddsvärnet, Barnavårdsbyrån, Hem för arbetskor, Barnavårn, Barnhärberget, Tuberkulosbyrån, Rätts-hjälpsbyrån m.fl.

Övriga grenar av verksamheten .

Genom tillmötesgående från Styrelsen för Katarina Barnavårn för flickor blev det möjligt att i våras arrendera ett mindre trädgårdsområde vid Åsögatan 145, vilket indelades i ett 40-tal trädgårdsland (1.50 x 6 m.) Dessa upplätos mot en billig avgift - 1 kr. per land och sommar - åt intresserade. Det vackra läget bidrog att göra trädgården till en begärlig tillflyktsort efter arbetets slut. Intresset för trädgården har varit stort, och redan har nya förfrågningar gjorts om möjligheten att nästa sommar där erhålla en jordbit.

Ekonomiskt har koloniträdgården burit sig själv och ej vållat Cigarrettfabriken någon kostnad.

Personalens sommarledighet.

Genom en gåva av herr Nicou på 500 kr. har det sommaren 1916 varit möjligt att förhjälpa 24 stycken av de bäst behövande till sommarledighet. De summor som utdelats ha varit mellan 60 och 5 kr.

Ett 50-tal av arbetskororna vid Cigarrettfabriken ha under en veckas tid eller - vid fall av särskild klenhet längre - vistats vid Stockholms stugfolks sommarstugor, där den billiga avgiften, 6 kr. i veckan, möjliggjorde det för dem att trots förlusten av avlöningen skaffa sig sommarledighet. Ett par arbetskor ha där erhållit friplatser.

Utom åt dessa har sommarvistelse ordnats på annat håll för dem, som ej själva vetat någon plats på landet att komma till.

Ytterligare ha av fabriakens personal ett stort antal på egen hand och med egen kostnad ordnat för sin sommarledighet, som för de flesta utgjort en vecka.

Då det under denna sommar tydligt visat sig vad en enda veckas sommarledighet betytt för en arbeterskas hälsa och krafter och således också för hennes arbetsprestation, torde det kanske tillåtas, att i detta sammanhang framhålla önskvärdheten av genomförd semester för personalen åtminstone en vecka på sommaren.

Barnkolonien.

I våras visade en företagen undersökning bland mödrar, anställda vid Cigarrettfabriken, att ett antal barn, då barnkrubborna stängdes, skulle bli utan tillsyn under mödrarnas arbetstid. En barnkoloni för mindre barn var sålunda av nöden. Genom en gåva på 500 kr. av herr Nicou blev det möjligt att tänka på att åstadkomma en barnkoloni.

Genom tillmötesgående från olika håll av för saken intresserade, genom bidrag i form av lån av filter, husgeråd, köksuppsättning, sängar, kuddar m.m. blev det möjligt att utan alltför stor kostnad åstadkomma utrustning och uppsättning av barnkolonin. Den 20 juni avreste så 23 barn med föreständarinna, kokerska, en jungfru samt en frivillig intresserad hjälp till Elfsbyn, Södra Värmdö, där bostad hyrts, och där barnen stannade till den 19 augusti.

Kostnaden för barnkolonin uppgick till 1.726:18 kr. av vilka 800 kr. utgjorde Cigarrettfabrikens bidrag och 328 kr. utgjorde avgifter för de barn, vars mödrar ansågs kunna betala.

Medelkostnaden per dag och barn utgjorde

ett för allt kr. 1:26

för maten " 0:68.

Att trots dyrtiden kostnaden ej blev större, förklaras av de ej bokförda gåvorna i såväl pengar som in natura som kolonin fått mottaga av intresserade vänner.

Matlagningskurser.

Under höstens lopp ha i fabrikspersonalens matsal genom Södra K.F.U.K. anordnats två matlagningskurser för arbeterskor från fabriken.

Vardera kursen har omfattat två kvällar i veckan under sex veckors tid. Varje kurs har haft 12 elever. Under visningen har omfattat konservering, bakning, matlagning, allt med särskild hänsyn tagen till dyrtidshushållningen.

Fabrikens enda kostnad för dessa kurser har varit för gasförbrukningen.

Kvällskurser i gymnastik, sång och olikartade teretiska ämnen.

Under arbetet som fabriksyster har det mer och mer blivit tydligt att såväl den enskilde av personalen som arbetskåren i dess helhet skulle vinna i hållning och värde i den mån det gavs dem möjlighet att efter slutat arbete på fabriken få någon sysselsättning som kunde väcka och tillfredsställa dess kunskapsbehov och giva dem utvecklings- och möjlighet i intellektuellt avseende samt fästa deras intresse vid något annat än de förslöande nöjen som eljest så lätt draga det till sig. Särskilt är detta måhända önskvärt i ett yrke som cigarrettindustrin, där själva utbildningen icke kan erbjuda några nämnvärda utvecklingsmöjligheter. Följaktligen vaknade tanken på anordnande av kvällskurser för personalen.

När sedan anvisning gavs på en våning vid Stadsgården 18 B, som utmärkt skulle lämpa sig för ändamålet och som Monopolet hade måst övertaga men ej direkt hade användning för, och när vidare det genom Stockholms Stugfolk blev möjligt att med frivilliga arbetskrafter anordna dessa kurser, och när därtill för samma ändamål av en intresserad person skänktes 2.500 kr. och av en annan 1000 kr. till uppsättning och omkostnader, så kunde kurserna den 15 november taga sin början i nämnda lokal.

Kurserna som omfattat sång, gymnastik, hembygds-kunskap, svenska, skrivning, teckning, tyska, engelska, ha mottagits med stort intresse och icke blott av Cigarrettfabrikens personal utan även av personalen vid Monopolets övriga fabriker i Stockholm.

Inalles ha alla kurserna 130 elever.

Sagoafton för barn.

För barnkolonins barn samt övriga av vid Cigarrettfabriken anställda mödrars barn ha varje torsdagsafton anordnats sagoaftnar som nästa termin också blir arbetsaftnar med enklare arbeten för barnen.

Otvivelaktigt skulle omtalade kvällskurserna få en ännu större betydelse genom att också anordna en sammanhängande yrkesskolekurs för fabriken's minderåriga.

Stockholm, den 30 dec. 1916.

Herta Svenson